

Rolnummers 330-366
Arrest nr. 6/93 van 27 januari 1993

ARREST

In zake : de beroepen tot vernietiging van artikel 33, §§ 1 tot 5, van het decreet van 24 december 1990 « contenant le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1991 » (houdende de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991) en van artikel 20 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 15 oktober 1991 « ouvrant les crédits provisoires à valoir sur les budgets de la Communauté française pour l'année budgétaire 1992 » (waarbij voorlopige kredieten worden geopend die in mindering komen van de begrotingen van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992), ingesteld door de vereniging zonder winstoogmerk Gerfa, Eugène Devue en Anne Preusser.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter D. André en waarnemend voorzitter F. Debaedts, en de rechters L. De Grève, K. Blanckaert, L.P. Suetens, M. Melchior, H. Boel, L. François, P. Martens en Y. de Wasseige, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter D. André,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de beroepen*

Bij verzoekschrift van 1 oktober 1991, aan het Hof verzonden bij op 2 oktober 1991 ter post aangetekende brief en op 3 oktober 1991 ter griffie ontvangen, vorderen de vereniging zonder winstoogmerk Gerfa (Groupe d'étude et de réforme de la fonction administrative), waarvan de zetel gevestigd is te 1190 Brussel, Luttrebruglaan 137, Eugène Devue, leraar, Thier d'Elst 15 te 4690 Glaaien en Anne Preusser, lerares, rue de l'Angélique 23 te 1348 Louvain-la-Neuve, de vernietiging van artikel 33, §§ 1 tot 5, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 24 december 1990 « contenant le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1991 - dépenses d'éducation, d'enseignement, de recherche, de constructions scolaires et universitaires, de formation et dépenses culturelles de l'éducation » (houdende de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991 - uitgaven voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, school- en universiteitsgebouwen, vorming en culturele uitgaven voor het onderwijs), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 4 april 1991.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 330.

Bij verzoekschrift van 11 januari 1992, aan het Hof verzonden bij op dezelfde dag ter post aangetekende brief en op 13 januari 1992 ter griffie ontvangen, vorderen dezelfde verzoekende partijen de vernietiging van artikel 20 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 15 oktober 1991 « ouvrant les crédits provisoires à valoir sur les budgets de la Communauté française pour l'année budgétaire 1992 » (waarbij voorlopige kredieten worden geopend die in mindering komen van de begrotingen van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 november 1991.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 366.

II. Rechtspleging

A. In de zaak met rolnummer 330

Bij beschikking van 3 oktober 1991 heeft de voorzitter in functie conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de rechters van de zetel aangewezen.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat ten deze geen toepassing diende te worden gemaakt van de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet.

Van het beroep is conform artikel 76 van de voormelde bijzondere wet kennisgeving gedaan bij op 24 oktober 1991 ter post aangetekende brieven, die op 25 en 28 oktober 1991 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde bijzondere wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 26 oktober 1991.

Bij beschikking van 4 december 1991 is de aan de Franse Gemeenschapsexecutieve toebedeelde termijn om een memorie aan het Hof over te zenden, verlengd tot 23 december 1991.

De Vlaamse Executieve, waarvan de kantoren gevestigd zijn te 1040 Brussel, Jozef II-sstraat 30, en de Franse Gemeenschapsexecutieve, waarvan de kantoren gevestigd zijn te 1040 Brussel, Kunstlaan 19AD, hebben bij respectievelijk op 9 december 1991 en 23 december 1991 ter post aangetekende brieven elk een memorie ingediend.

Afschriften van die memories zijn overgezonden conform artikel 89 van de organieke wet, bij op 30 januari 1992 ter post aangetekende brieven, die op 31 januari en 3 februari 1992 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld, met uitzondering van de aan de v.z.w. Gerfa gerichte brief, die met de vermelding « niet afgehaald » is teruggekomen.

De verzoekers en de Vlaamse Executieve hebben bij respectievelijk op 28 februari 1992 en 2 maart 1992 ter post aangetekende brieven elk een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 6 maart 1992 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, tot 2 oktober 1992 verlengd.

B. In de zaak met rolnummer 366

Bij beschikking van 13 januari 1992 heeft de voorzitter in functie conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de rechters van de zetel aangewezen.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat ten deze geen toepassing diende te worden gemaakt van de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet.

Van het beroep is conform artikel 76 van de voormelde bijzondere wet kennisgeving gedaan bij op 7 februari 1992 ter post aangetekende brieven, die op 10 en 11 februari 1992 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde bijzondere wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 februari 1992.

De Franse Gemeenschapsexecutieve, heeft bij op 26 maart 1992 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

Een afschrift van die memorie is conform artikel 89 van de organieke wet overgezonden bij op 30 maart 1992 ter post aangetekende brieven, die respectievelijk op 31 maart en 2 april 1992 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

De eerste en de derde verzoekende partij hebben bij op 28 april 1992 ter post aangetekende brief een memorie van antwoord ingediend, de tweede verzoekende partij bij op 30 april 1992 ter post aangetekende brief.

C. In de zaken met rolnummers 330 en 366

Het Hof heeft de zaken samengevoegd bij beschikking van 11 juni 1992.

Conform artikel 100 van de organieke bijzondere wet op het Hof worden samengevoegde zaken onderzocht door de eerst geadieerde zetel en zijn de verslaggevers diegenen die conform artikel 68 zijn aangewezen voor de zaak welke het eerst bij het Hof aanhangig is gemaakt.

Bij beschikking van 16 juni 1992 is vastgesteld dat voorzitter I. Pétry door rechter J. Wathelet wordt vervangen en dat rechter D. André de zetel aanvult en verslaggever wordt.

Bij beschikking van 16 juni 1992 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 7 juli 1992 vastgesteld.

Van de beschikking tot samenvoeging en de beschikking tot ingereedheidbrenging is aan de partijen kennis gegeven, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 16 juni 1992 ter post aangetekende brieven, die op 17, 18 en 22 juni 1992 en 2 juli 1992 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Bij beschikking van 2 juli 1992 heeft J. Wathelet, toen waarnemend voorzitter, de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Op de terechtzitting van 7 juli 1992 hebben de rechters D. André en L. De Grève verslag uitgebracht, zijn M. Legrand en E. Devue, en de advocaten Mr. B. Cambier, Mr. V. Thiry en Mr. G. Schoeters gehoord; de zaak is in beraad genomen.

Bij beschikking van 15 september 1992 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, tot 2 april 1993 verlengd.

Bij beschikking van 18 november 1992, aangezien rechter D. André de functie van voorzitter vervult, is vastgesteld dat rechter Y. de Wasseige hem in de zetel vervangt als rechter en verslaggever.

Ten gevolge van de verhindering van voorzitter J. Delva, neemt rechter F. Debaedts de functie van voorzitter waar.

Bij beschikking van 18 november 1992 heeft het Hof de heropening van de debatten op de terechtzitting van 10 december 1992 bevolen.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 19 november 1992 ter post aangetekende brieven, die op 20 november 1992 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op die terechtzitting :

- zijn verschenen :

. de v.z.w. Gerfa, vertegenwoordigd door haar voorzitter M. Legrand;

. de Vlaamse Executieve, vertegenwoordigd door Mr. G. Schoeters *loco* Mr. P. Devers, advocaat bij de balie te Gent;

. de Franse Gemeenschapsexecutieve, vertegenwoordigd door Mr. B. Cambier, advocaat bij de balie te Brussel;

- hebben de rechters Y. de Wasseige en L. De Grève verslag uitgebracht;

- zijn M. Legrand en de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden normen*

Artikel 33 van het begrotingsdecreet van de Franse Gemeenschap van 24 december 1990, waartegen het beroep in de zaak met rolnummer 330 is gericht, maakt een einde aan de toepassing van het koninklijk besluit van 23 oktober 1979 houdende toekenning van een eindejaarstoelage aan sommige leden van het onderwijzend personeel (§ 2) en kent, onder analoge voorwaarden, aan de in paragraaf 1 beoogde personeelsleden ten hoogste 180 maaltijdbons toe ter waarde van ten minste 144 frank voor een voltijdse functie (§ 3). In paragraaf 4 van het bestreden artikel 33 is voorgescreven dat die bepaling op 1 januari 1991 in werking treedt terwijl zijn paragraaf 5 bepaalt dat de uitgaven voor maaltijdbons kunnen worden gedaan als vaste uitgaven.

Artikel 20 van het decreet van 15 oktober 1991, waartegen het beroep in de zaak met rolnummer 366 is gericht, bepaalt van zijn kant dat de bepalingen van artikel 33 van het decreet van 24 december 1990 in 1992 worden gehandhaafd.

IV. *In rechte*

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de beroepen

1.A.1. Ter verantwoording van haar belang om in rechte te treden, herinnert de eerste verzoekende partij, de v.z.w. Gerfa, eraan dat artikel 2 van de statuten van de vereniging bepaalt dat zij « tot doel heeft de hervorming van de openbare diensten in de ruimst mogelijke zin van het woord te bestuderen en te bevorderen, alsmede de morele en materiële belangen van alle Franstalige ambtenaren en personeelsleden van de openbare diensten te verdedigen en te bevorderen, ongeacht of zij al dan niet onder een syndicaal statuut vallen en ongeacht de juridische aard van hun band met de administratieve overheid (statuut, contract, weddetoelage), en de correcte toepassing van de grondwettelijke, wettelijke en verordenende normen die voor hen gelden, met name de koninklijke besluiten van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel en van 7 augustus 1939 betreffende de beoordeling en de loopbaan van het Rijkspersoneel.

De vereniging mag de onroerende en roerende goederen bezitten die nodig zijn om haar doel te bereiken; zij

mag bovendien alle handelingen stellen die rechtstreeks of indirect met dat doel verband houden, onder meer in rechte treden voor de Raad van State en de hoven en rechtbanken, alsmede allerhande activiteiten ontplooiën in verband met uitgave, onderwijs of andere, welke dan ook, die bestemd zijn voor de ambtenaren en personeelsleden of in verband staan met de studie en de hervorming van de openbare diensten. » Gerfa besluit dat zij belang heeft bij de vernietiging van een gedeelte van een decreet dat volgens haar de rechten van het onderwijzend personeel op een wettelijke bezoldiging ernstig schaadt en bovendien de bevoegdheidsverdelende regels schendt.

De twee andere verzoekers, die leraar zijn, menen belang te hebben bij de vernietiging van een bepaling die de eindejaarstoelage afschaft en ze vervangt door maaltijdbons.

1.A.2. De Franse Gemeenschapsexecutieve betwist het belang van de eerste verzoekende partij. Volgens haar doet die niet blijken van het vereiste belang wanneer zij beweert dat de aangevochten bepalingen de belangen van het onderwijzend personeel schaden op grond dat zij de bevoegdheidsverdelende regels of de wetsbepalingen betreffende de bezoldiging schenden. Ten aanzien van de twee andere verzoekers is de Franse Gemeenschapsexecutieve van mening dat de aangevochten wetgeving hun geen schade kan berokkenen. De invoering van maaltijdbons als vervanging van een eindejaarstoelage is een zeker voordeel voor de leerkrachten, aangezien het voorheen als eindejaarstoelage uitgekeerde bedrag aanleiding gaf tot een sociale inhouding en de personenbelasting erop werd toegepast. Dank zij het mechanisme van de maaltijdbons is het uitgekeerde bedrag ten minste gelijk en vaak zelfs hoger dan in het verleden. Daaruit vloeit voort dat, mocht het door de verzoekende partijen ingestelde beroep tot vernietiging worden ingewilligd, de leerkrachten meer zouden moeten terugbetalen dan wat zij als eindejaarstoelage zouden krijgen. De Franse Gemeenschapsexecutieve beweert dat 95 % van het personeel een som ontvangt die ten minste gelijk is en zelfs hoger dan het bedrag van de eindejaarspremie.

1.A.3. In haar memorie van antwoord die zij in de zaak met rolnummer 330 heeft ingediend, sluit de Vlaamse Executieve zich aan bij de argumenten van de Franse Gemeenschapsexecutieve.

1.A.4. In hun memorie van antwoord doen de tweede en de derde verzoeker gelden dat de maaltijdbons niet kunnen worden gelijkgesteld met een betaling in contanten en geen liberatoire betalingswijze zijn, zulks met schending van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon. Zij voegen eraan toe dat, in tegenstelling met wat de tegenpartij beweert, het merendeel van de leerkrachten een bedrag in maaltijdbons ontvangt dat lager ligt dan het bedrag van de eindejaarspremie. De marginale aanslagvoet van de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremie lag immers veel hoger, zodat de leerkrachten bij de definitieve berekening van de belasting een gedeelte van de betaalde belasting terugkregen.

1.B.1. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt : « ... De zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of, prejudicieel, door ieder rechtscollege ».

Artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalt :

« Het Arbitragehof doet, bij wege van arrest, uitspraak op de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 26*bis* van de Grondwet bedoelde regel wegens schending van :

1° de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten; of

2° de artikelen 6, 6*bis* en 17 van de Grondwet. »

Naar luid van artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld « door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ... ».

1.B.2. De bijzondere wet van 6 januari 1989 maakt geen onderscheid tussen de verzoekers naar gelang van de aard van de grondwettelijke regels waarvan zij de schending aanvoeren. De wet eist enkel dat de natuurlijke personen of de rechtspersonen die beroep instellen van hun belang doen blijken.

Het vereiste belang is aanwezig ten aanzien van ieder wiens situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

1.B.3. Indien een vereniging zonder winstoogmerk, die zich op een collectief belang beroept, toegang wenst tot het Hof, is vereist dat het maatschappelijk doel van de vereniging van bijzondere aard is en derhalve onderscheiden van het algemeen belang; dat het collectief belang niet tot de individuele belangen van de leden is beperkt; dat het maatschappelijk doel door de bestreden norm kan worden geraakt; dat dit maatschappelijk doel werkelijk wordt nagestreefd, wat moet blijken uit de concrete activiteiten van de vereniging; dat de vereniging blijk geeft van een duurzame werking, zowel in het verleden als in het heden.

De verzoekende vereniging, de v.z.w. Gerfa, voldoet aan die voorwaarden. Tot het maatschappelijk doel van die vereniging behoort immers met name de verdediging van de morele en materiële belangen van de Franstalige ambtenaren en beambten van de overheidsdiensten. Hoewel Gerfa niet erkend is als een groepering die inzonderheid de verdediging en de vertegenwoordiging van het onderwijzend personeel verzekert, kan zij, omwille van de definitie van haar maatschappelijk doel, er aanspraak op maken de morele en materiële belangen van het onderwijzend personeel te verdedigen.

1.B.4. De verzoekende vereniging alsmede de tweede en derde verzoekers die leraar zijn, hebben er belang bij de vernietiging te vorderen van een norm die, door de eindejaarstoelage te vervangen door de toekenning van maaltijdbons, een element van hun bezoldiging wijzigt. Die wijziging kan de situatie van het onderwijzend personeel rechtstreeks en ongunstig raken.

Ten gronde

Wat het eerste middel betreft

2.A.1. Een eerste middel wordt door de verzoekers afgeleid uit de schending van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988. Het is gegrond op de schending, door de Franse Gemeenschap, van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten. Zij doen gelden dat de Franse Gemeenschap, door de eindejaarspremie te vervangen door de toekenning van maaltijdbons, de bepalingen van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon heeft gewijzigd. Zij heeft op die manier, aldus de verzoekers, ingegrepen in de materie van het arbeidsrecht en de sociale zekerheid, materie die naar luid van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988, aan de nationale overheid is voorbehouden.

2.A.2. Volgens de Franse Gemeenschapsexecutieve is het eerste middel niet gegrond. Het aangevochten decreet, dat op jaarbasis is goedgekeurd, heeft niet tot doel het beginsel zelf van het toekennen van een eindejaarspremie in het geding te brengen. Bovendien blijft het voordeel dat door de Franse Gemeenschap aan de leerkrachten wordt toegekend in de vorm van maaltijdbons, dezelfde som bedragen als de eindejaarstoelagen, al zijn de betalingsmodaliteiten verschillend. De decreetgever heeft ervoor gekozen het in het koninklijk besluit van 23 oktober 1979 geregelde recht op de eindejaarspremie te bevriezen en het onder analoge voorwaarden te vervangen door een voordeel in natura dat in de vorm van maaltijdbons wordt toegekend.

De Franse Gemeenschap, bevoegd inzake onderwijs (artikelen 59*bis*, § 2, en 17 van de Grondwet) meent overigens dat zij de vorm kan bepalen waarin de Gemeenschap aan dat personeel een voordeel wil toekennen dat gelijk is aan een eindejaarstoelage. Zij citeert het advies van de Raad van State van 15 juli 1990 :

« De Franse Gemeenschap is in principe bevoegd om aan voormeld personeel een eindejaarstoelage toe te kennen, er het bedrag en de toekenningsmodaliteiten van vast te stellen en de vorm te bepalen waarin die toelage zal betaald worden. »

Volgens de Franse Gemeenschap kunnen de maaltijdbons, zoals ze worden toegekend, worden beschouwd als een ander voordeel in natura dan de premie, maar niettemin vormen zij een van de wijzen van bezoldiging

bedoeld in de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon.

2.A.3. In haar memorie van antwoord die zij in de zaak met rolnummer 330 heeft ingediend, voegt de Vlaamse Executieve eraan toe dat de in artikel 6, § 1, VI, laatste lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aan de nationale overheid voorbehouden bevoegdheid, bij wijze van uitzondering op de algemene bevoegdheid van de Gewesten inzake economie, enkel een beperking is van hun bevoegdheid voor de aangelegenheden die de Gewesten betreffen en geenszins van de bevoegdheid van de Gemeenschappen, ten deze hun bevoegdheid inzake onderwijs.

Bovendien omvat het arbeidsrecht het geheel van wetgevende bepalingen die de individuele en collectieve contractuele rechtsverhoudingen tussen werkgever en werknemer regelen. Tussen de overheid en haar personeel bestaan dergelijke contractuele rechtsverhoudingen met betrekking tot wat in het aangevochten artikel 33 van het decreet is voorgeschreven, niet, zodat de in artikel 87, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 beoogde regels niet behoren tot het arbeidsrecht, bedoeld in 12° van het laatste lid van artikel 6, § 1, VI, van de voormelde bijzondere wet, maar wel tot het administratief recht.

2.A.4. In hun memorie van antwoord leggen de verzoekers de nadruk op de tegenstrijdigheden in de argumenten van de Franse Gemeenschapsexecutieve: die Executieve beweert dat de in het verzoekschrift aangevochten decreetsbepaling niet tot doel heeft de betaling van de eindejaarspremie opnieuw in het geding te brengen, terwijl de besluiten van 20 juli 1990 uitdrukkelijk bepalen: « het koninklijk besluit van 23 oktober 1979 houdende toekenning van een eindejaarstoelage aan sommige titularissen van een ten laste van de Schatkist bezoldigd ambt, is op het in artikel 1 vermelde personeel niet meer toepasselijk vanaf 1 februari 1990 » en die besluiten in dezelfde bewoordingen zijn bevestigd in paragraaf 2 van artikel 33 van het decreet van 24 december 1990.

Voorts beweren de verzoekers dat de maaltijdbons niet kunnen worden beschouwd als andere voordelen dan de premie, maar wel als een vervanger van de premie. Het is dus in die zin dat ze in strijd zijn met de wet van 12 april 1965.

2.B.1. Artikel 59*bis* van de Grondwet bepaalt :

« De Gemeenschapsraden regelen, ieder wat hem betreft, bij decreet :

(...)

2° het onderwijs, met uitsluiting van :

- a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht;
- b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's;
- c) de pensioenregeling. »

2.B.2. Artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, luidt als volgt :

« (...) Bovendien is alleen de nationale overheid bevoegd voor :
 (...)
 12° Het arbeidsrecht en de sociale zekerheid. »

2.B.3. Uit artikel 59*bis* van de Grondwet kan worden afgeleid dat, met inachtneming van artikel 17 en onder voorbehoud van de drie hiervoor vermelde uitzonderingen, het geheel van de aangelegenheid onderwijs is toegewezen aan de Gemeenschappen : die bevoegdheid omvat het vaststellen van de regels betreffende het administratief en geldelijk statuut van het onderwijzend personeel, met uitsluiting van zijn pensioenregeling.

2.B.4. Evenwel omvat die onderwijsbevoegdheid van de Gemeenschappen niet de bevoegdheid om af te wijken van strafrechtelijke bepalingen van het arbeidsrecht die zonder onderscheid voor alle werknemers gelden, zoals die van artikel 3 van de wet van 12 april 1965, dat de vrijheid van de werknemer om naar goeddunken over zijn loon te beschikken, beoogt te verzekeren.

2.B.5. Wanneer een eindejaarstoelage verschuldigd is, vormt zij een bestanddeel van het loon dat door artikel 3 van de wet van 12 april 1965 wordt beschermd door de werkgever te verbieden de vrijheid van de werknemer om er naar eigen goeddunken over te beschikken, op enigerlei wijze te beperken. De uitbetaling van die toelage in geld heeft de Franse Gemeenschap bij een besluit van haar Executieve, en nadien bij het bestreden decreet, vervangen door een betaling in de vorm van maaltijdbons. Hoewel hij in Belgische frank is uitgedrukt, kan die titel slechts worden verhandeld in welbepaalde instellingen en voor de verwerving van welbepaalde consumptiegoederen. Zij houden aldus een beperking in van de vrijheid van sommige werknemers om naar eigen goeddunken over hun loon te beschikken.

2.B.6. Het middel, ontleend aan de schending van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, van de

bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, is gegrond.

Wat het tweede middel betreft

3.A. Een tweede middel is afgeleid uit de schending van artikel 94 van de Grondwet doordat de aangevochten bepaling het koninklijk besluit van 23 oktober 1979 houdende toekenning van een eindejaarspremie aan sommige titularissen van een ten laste van de Schatkist bezoldigd ambt, schorst zodat artikel 33 van het aangevochten decreet tot gevolg heeft dat de Raad van State wordt verhinderd uitspraak te doen over de verzoekschriften tot vernietiging die bij hem aanhangig zijn gemaakt.

3.B. In zoverre het tweede middel niet tot een ruimere vernietiging kan leiden, dient het niet te worden onderzocht.

Ten aanzien van de handhaving van de gevolgen van de vernietigde bepalingen

4.B. Gelet op de omvang van de administratieve en financiële moeilijkheden die ten deze uit de terugwerkende kracht van de vernietiging zouden voortvloeien, dienen de gevolgen van de vernietigde bepalingen te worden gehandhaafd tot de dag van de uitspraak van dit arrest.

Om die redenen,

Het Hof

vernietigt

1° artikel 33, §§ 1 tot 5, van het decreet van 24 december 1990 « contenant le budget de la Communauté française de l'année 1991 » (houdende de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991);

2° artikel 20 van het decreet van 15 oktober 1991 « ouvrant des crédits provisoires à valoir sur les budgets de la Communauté française pour l'année budgétaire 1992 » (waarbij voorlopige kredieten worden geopend die in mindering komen van de begrotingen van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992);

handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepalingen tot de dag van de uitspraak van dit arrest.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 27 januari 1993.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

D. André